

FI lausuntopyyntö VV

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Naantalin kaupunki	Merja Suvanto	iiro.poyhonen@naantali.fi	27.3.2017	Naantalin kaupunginhallitus

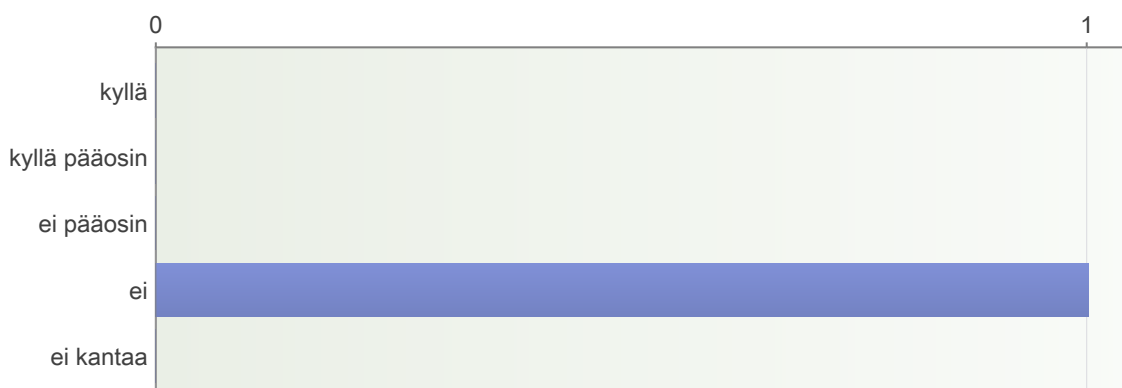
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

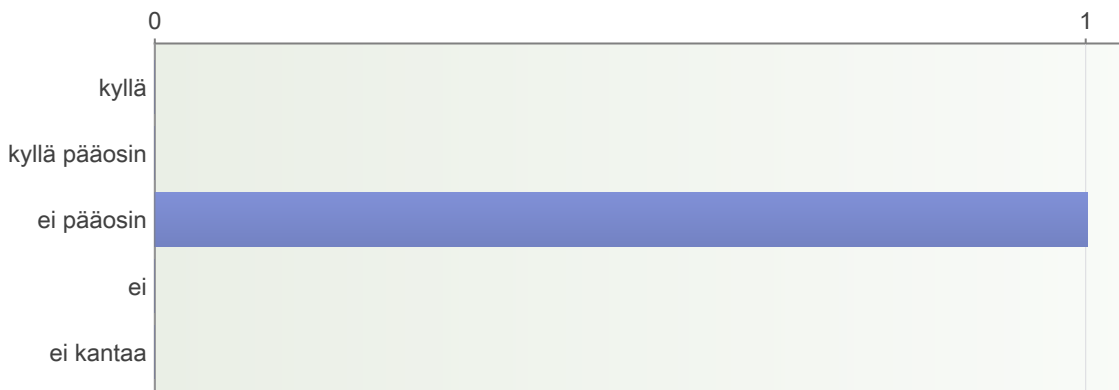
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Onnistuminen riippuu keskeisesti siitä, että kaikilla väestöryhmillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet päästä hyvin toimivaan perusterveydenhuoltoon ja saada riittävän varhaisessa vaiheessa arjessa selviytymistä tukevia sosiaalipalveluja. Uhkana on, että valinnanvapauden toteuttaminen esitetyllä tavalla ja liian nopealla aikataululla lisää kansalaisten eriarvoisuutta, koska valintojen tekeminen ei ole mahdollista yhdenvertaisesti koko maassa. Suurilla kaupunkiseuduilla on etuoikeutettu asema, koska palvelutuotantoa ja sitä kautta valinnan mahdollisuuksia on enemmän muuhun maahan nähden. Valinnanvapauden käytännön toteuttaminen harvaan asutuilla ja syrjäisillä alueilla – esim. saaristoalueilla – on huomattavasti vaikeampaa kuin suurilla kaupunkiseudulla. Uhkana on myös sosiaalipalveluiden pirstoutuminen, mikä lisäisi hyvinvointieroja. Kun tavoitteena on terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen, on tarkasteltava lukuisia muitakin mittareita kuin pelkkää lääkärille pääsyä.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

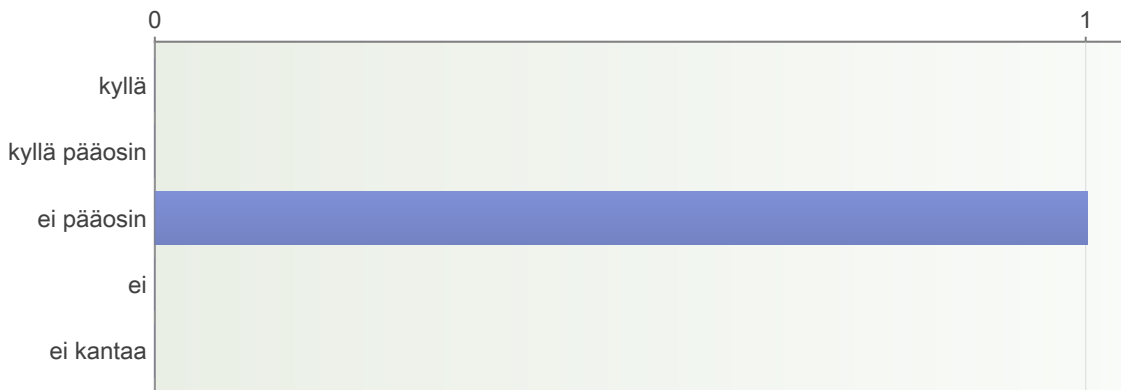
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus ei ole tasapuolinen koko väestön osalta, mahdollisuudet riippuvat ratkaisevasti asuinpaikasta sekä henkilön kyvystä tehdä valintoja. Alueilla, joissa on valinnanvaraa, on asiakkaan mahdollista vaikuttaa palveluihinsa.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

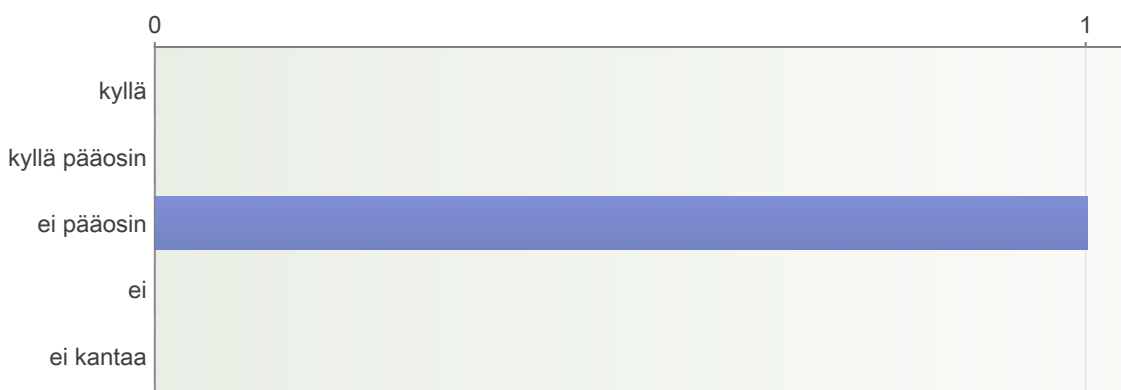
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus ei ole tasapuolinen koko väestön osalta. Mahdollisuudet riippuvat asuinpaikasta sekä henkilön kyvystä tehdä valintoja. Uudistus tekee järjestelmästä asiakkaan kannalta monimutkaisen ja sekavan sekä mahdollistaa myös epätarkoituksenmukaisia valintoja.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

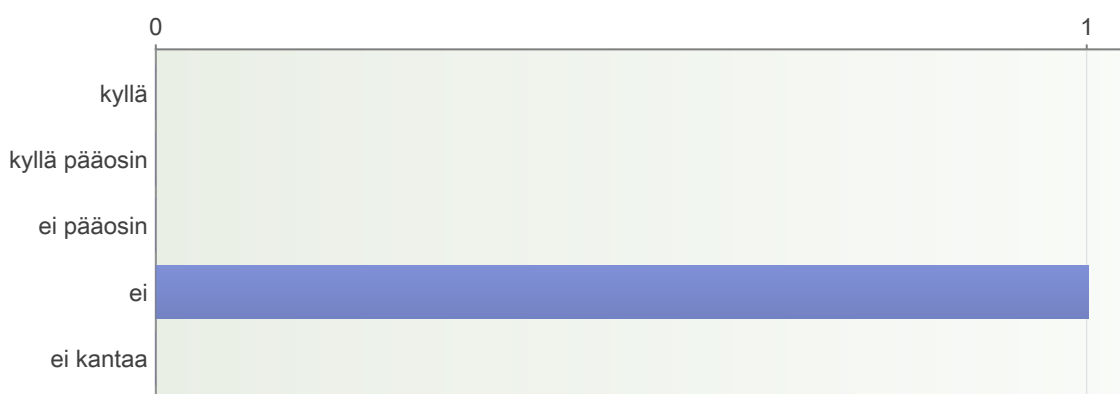
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laaja-alaista palvelua tarvitsevat asiakkaat ovat monesti henkilöitä, joille suunnitellaan uudistuksessa henkilökohtaista budjettia. Uudistus ei takaa sitä, että palvelujen yhteen sovittaminen tapahtuisi riittävän hyvin.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillitsemiseksi on välttämätöntä panostaa vaikuttaviin ennaltaehkäisevän työn menetelmiin, vahvistaa perustason palveluja, varmistaa palvelujärjestelmän eri osien integraatio, hyödyntää sähköisten palvelujen mahdollisuuksia ja uudistaa rohkeasti toimintamenetelmiä. Nopeasti voimaan tuleva valinnanvapaus ehdotetussa muodossaan ei tuo säästöjä, vaan hyvin todennäköisesti lisää kustannuksia. Julkisesti rahoitettujen palvelujen piiriin tulee yksityissektorilta asiakkaita, jotka rahoittavat palvelujen kustannuksista merkittävän osan. Lisäksi valinnanvapausmalli rajoittaa maakunnan oikeutta päättää palvelujen tuotantotavasta ja ohjata palveluja kokonaisuutena.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

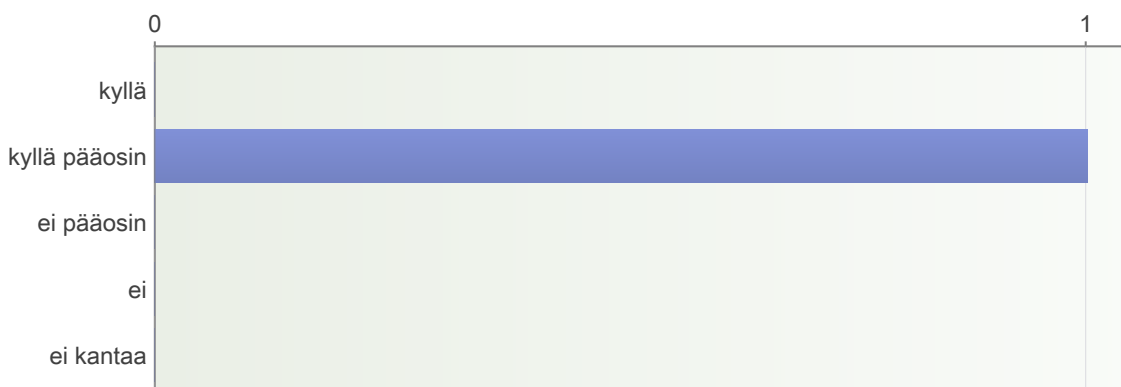
Vastaajien määrä: 1

- Sote- ja maakuntauudistuksessa demokraattista päätösvaltaa käyttää maakuntavaltuusto ja -hallitus. Maakunnan suoraa demokraattista päätös- ja ohjausvaltaa palvelutuotantoon voidaan pitää rajoitettuna. Laissa olevat säännökset palvelujen järjestämistavoista kaventavat merkittävästi maakunnan mahdollisuuksia käyttää itsehallinnollista päätösvaltaa eivätkä anna järjestäjälle tarvittavaa liikkumavaraa palvelujen toteuttamiseen.

Maakunnan ohjauskeinot perustuvat mm. palvelustrategiaan, palvelulupaukseen, palvelujen vähimmäisvaatimusten määrittelyyn, tuottajien hyväksymismenettelyihin sekä palvelujen hinnoitteluun. Tuotantoyksiköt päättävät käytännössä monista keskeisistä asioista, kuten palvelutuotannon sijoittamisesta maakunnan alueella. Ongelmana on myös se, että lähipalveluja koskeva päätöksenteko etäännyttävästi huomattavasti nykyiseen verrattuna.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

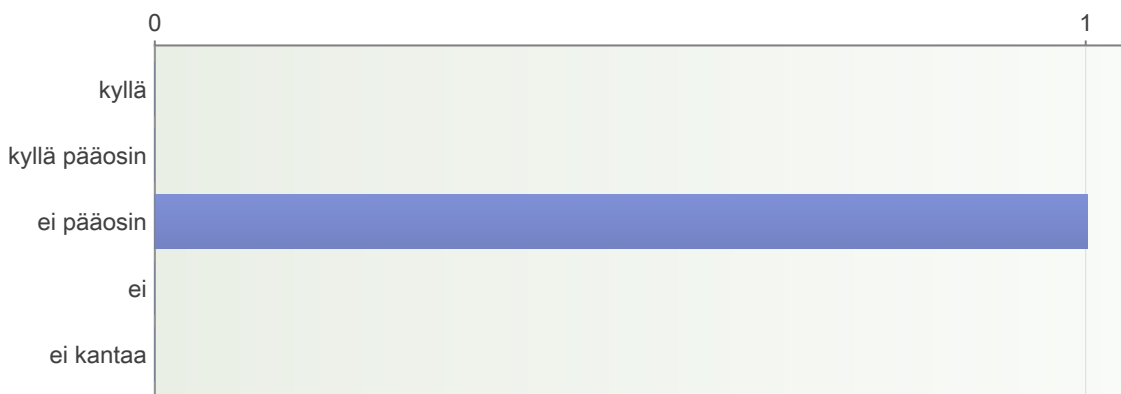
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus voi edistää toimintatapojen muutosta ja palveluinnovaatioiden käyttöönottoa. Muutoksessa menestyvät nopeasti uudistuvat ja joustavat organisaatiot. On tärkeää, että innovaatiot palvelevat järjestelmän toimivuutta kokonaisuutena, esim. palveluiden integraatiota. On tärkeää tiedostaa se, että osa uudistuksista voi johtaa osaoptimoinnin vahvistumiseen.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuuista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

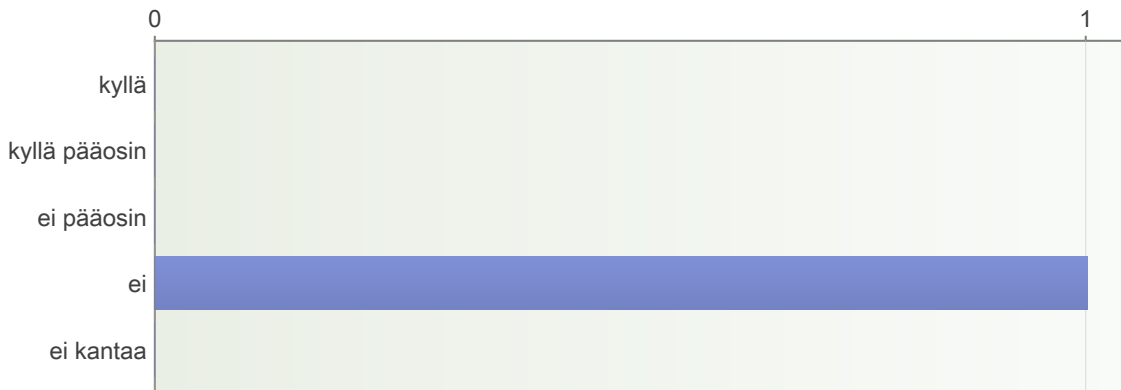
Vastaajien määrä: 1

- Lainsäädännössä ei ole yksityiskohtaisesti määritetty, mitä palveluja yhtiöt tuottavat sote-keskuksissa ja mitkä palvelut jäävät liikelaitoksen tuotannon piiriin. Laajennettuun perustasoon esitetään kuuluviksi asiakkaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvitsemat sosiaalihuoltolain 14 § 1 momentin mukaiset palvelut. Sosiaalipalveluja tarvitsevan asiakkaan kohdalla on kuitenkin vaikea arvioida, milloin sote-keskukseen hakeutuva asiakas on lyhytaikaisen ja tilapäisen avun tarpeessa ja milloin palvelun tarve on pitkäaikaista. Palvelujen erottaminen ehdotetulla tavalla lyhytaikaisiin ja tilapäisiin ja toisaalta pidempiaikaisiin on epätarkoituksenmukaista ja voi johtaa päällekkäisiin palvelurakenteisiin ja hidastaa oikeanlaista avun saamista.

Monien perusterveydenhuoltoon ja sosiaalipalveluihin kuuluvien palveluiden, esim. kuntoutuksen, neuvolapalveluiden ja kotihoidon kokonaisuuden, asema jää epäselväksi.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

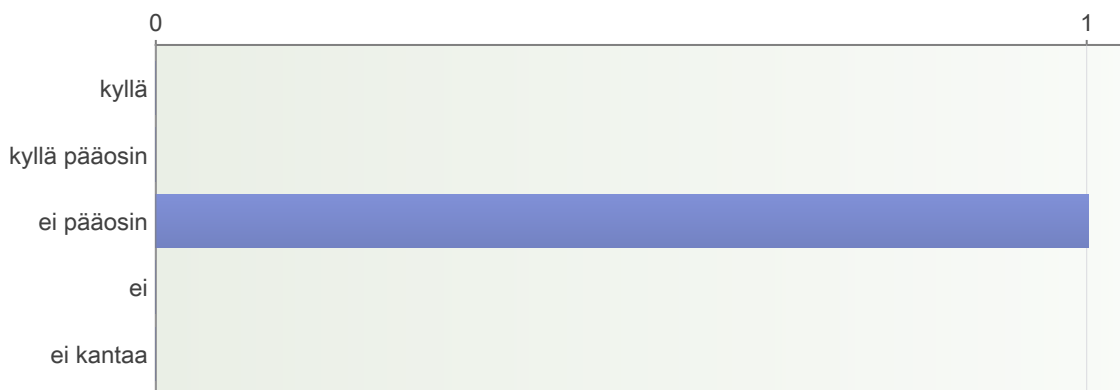
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmässä maakunta ei voi kantaa järjestämistä vastuutaan: maakunnalla ei ole suoria ohjaus- eikä vaikutusmahdollisuuksia maksusetelipalvelun tuottajaan. Maakunta voi lakiesityksen 31 §:n mukaan asettaa palvelun laatuun, saatavuuteen ja palvelujen yhteen sovittamiseen liittyviä ehtoja suoran valinnan palvelun tuottajille, mutta ei maksusetelipalvelun tuottajille.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

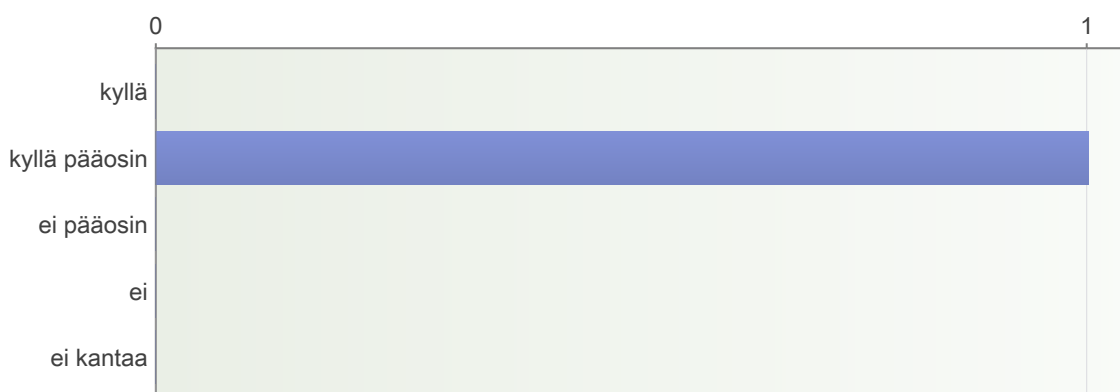
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla tulisi olla oikeus maksuseteliin vain, jos sote-keskus ei kykene toteuttamaan omana tuotantonaan kyseistä palvelua.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

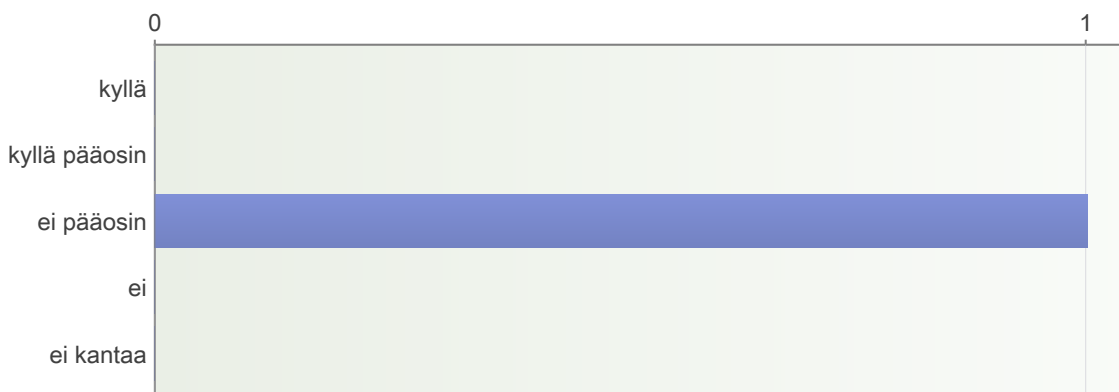
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmä antaa asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa palvelun tuottajaan. On kuitenkin kyseenalaista, onko näin laaja ja monimutkainen setelijärjestelmä tarkoituksenmukainen ja palveleeko järjestelmä yhdenvertaisesti kaikkia asiakkaita.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on laajat oikeudet maakunnan liikelaitoksen toimipisteen valinnassa. On todennäköistä, että kansalaiset valitsevat peruspalveluissa oman asuinkuntansa lähellä sijaitsevan toimipisteen.

Ongelmia voi syntyä erityistason palvelujen valinnanvapaudessa. Pahimmillaan syntyy epätervettä julkisten tuottajien välistä kilpailua.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

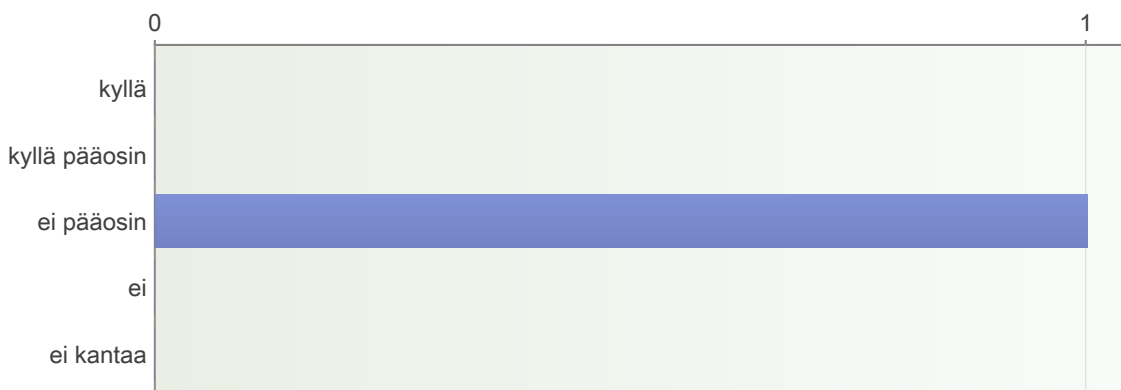
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli lisää merkittävästi asiakkaan oikeuksia ja vaikutusmahdollisuuksia erityistason palvelujen käytössä. Asiakkaan oikeuksien näkökulmasta jää kuitenkin epäselväksi, miten asiakassetelillä hankittavat palvelut määritellään eli kuinka varmistetaan se, että asiakas tietää, millaista palvelua hän on oikeutettu saamaan. Uhkana on erityistason palvelujen pirstoutuminen, mikä voi johtaa liikelaitokseen jäävän palvelutuotannon keskittämiseen.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

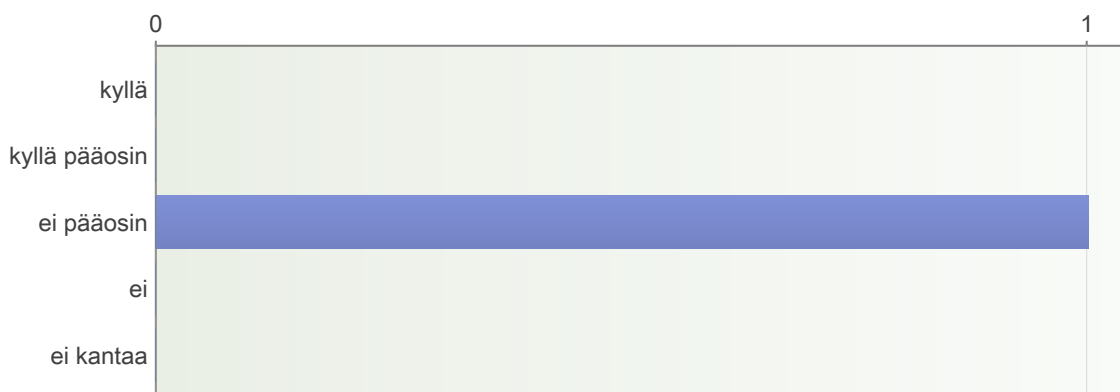
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen mukaan maakunnalla on laajat oikeudet päättää, missä palveluissa asiakasseteli otetaan käyttöön. Maakunnan päätösvaltaa rajoittaa kuitenkin merkittävästi määräys, jonka mukaan 15 % ei kiireellisistä liikelaitoksen palvelujen kokonaiskuluista tulisi saattaa asiakassetelin piiriin. Ongelmana on myös se, että nykyiset tietojärjestelmät eivät tuota riittävää tietopohjaa asiakassetelijärjestelmän käyttöön otolle ja palveluiden tulevan käytön seurannalle.

Asiakassetelijärjestelmä johtaa sairaalatoimintojen ja joidenkin muidenkin erityistason palvelujen yhtiöittämiseen. Tämä on ongelmallista uudistuksen kokonaistavoitteiden kannalta.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien päätöksentekoa esitetään rajoitettavaksi liian paljon. Tämä kaventaa perusteettomasti maakuntien itsehallintoa ja maakuntien erilaisten olosuhteiden huomioon ottamista.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti antaa asiakkaalle hyvin laajat mahdollisuudet tarvitsemiensa palvelujen toteuttamiseen. Sen soveltamisala ja velvoittavuus on laaja ja sen käyttöön on esityksen mukaan tarkoitus siirtyä välittömästi lain tullessa voimaan vuonna 2019. Tämä loisi suuren riskin asiakkaiden palvelujen jatkuvuudelle ja toisaalta kustannusten hallitsemattomalle kasvulle ja edellyttäisi runsaasti henkilövoimavaroja palvelutarpeen arviointiin vuodenvaihteessa 2018–2019. Suomessa ei ole kokemusta henkilökohtaisen budjetin laajasta käytöstä ja kansainväliset kokemukset osoittavat kustannusten nousua sen käyttöönoton jälkeen. Tarvitaan lisää kokeiluja, jotta malliin liittyviä ongelmia kyetään korjaamaan.

Henkilökohtainen budjetti ei sovi kaikkiin suunniteltuihin palveluihin. Kustannusten ennakointi soveltuu palveluihin, joissa on yksinkertainen palvelurakenne. Mitä käytännössä tapahtuu, kun budjetti ei riitä? Miten varmistetaan, että asiakkaan itsemääräämisoikeus toteutuu ja että asiakkaan päätöksentekokyky sellainen, että hän itse voi vaikuttaa budjetin käyttöön?

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

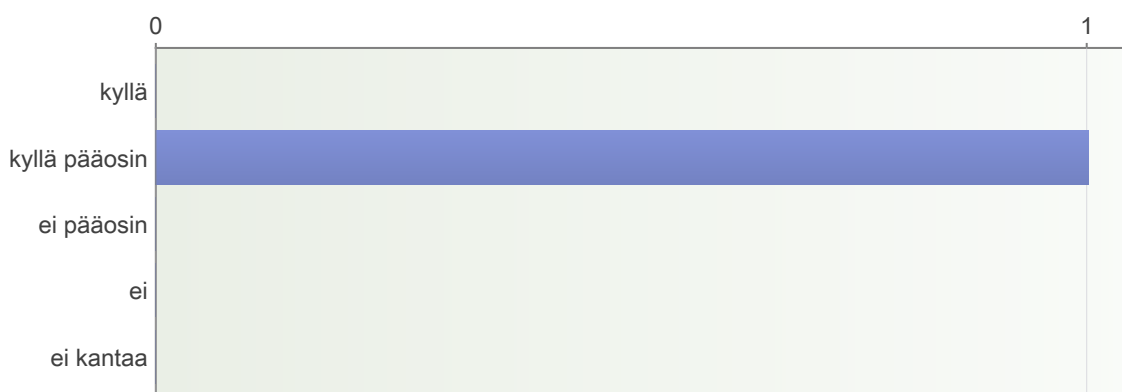
Vastaajien määrä: 1

- Esitykseen tuetusta päätöksenteosta ei sisälly minkäänlaista vaikutusten arviointia. Kyseessä on ammatillista osaamista edellyttävä tehtävä, josta muodostuu väistämättä kustannuksia. Jatkovalmistelu edellyttää kustannusvaikutusten realistista arviointia.

Runsaasti tukea tarvitsevia on asiakaskunnassa paljon, sillä palvelujärjestelmästä tulee monimutkainen. Valintojen tekemisen ikäraajaksi on esitetty 12 vuoden ikää, joka on liian alhainen.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

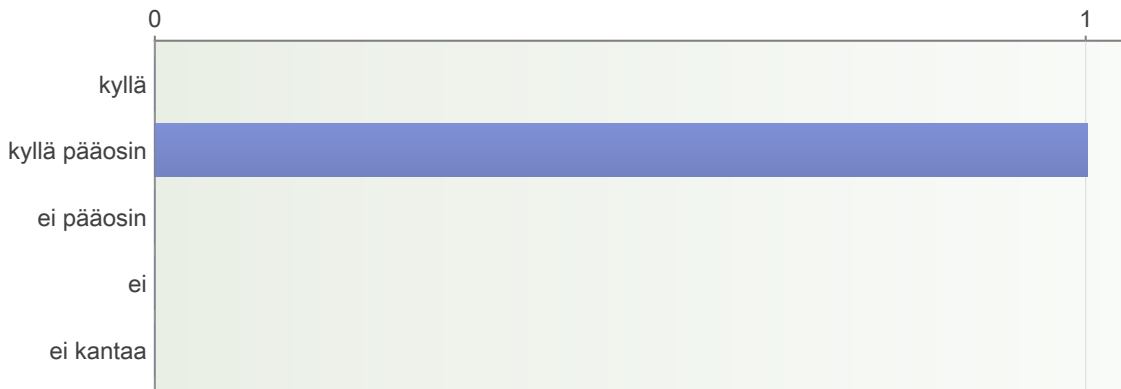
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännökset hyväksymismenettelyistä ovat tarkoituksenmukaiset. Tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyt aiheuttavat maakunnalle runsaasti hallinnollista työtä ja edellyttävät uudenlaista sopimusoikeudellista osaamista ja sitovat runsaasti asiantuntijavoimavaroja. Lainsäädännön voimaantuloaikataulu asettaa suuria vaikeuksia hyväksymismenettelyn huolelliselle toimeenpanolle.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palvelutuottajat eivät tee sopimusta suoran valinnan tuottajan eivätkä maakunnan kanssa. Tämän vuoksi niiden ohjaaminen on huomattavan vaikeaa. Lainsäädännössä tulisi olla mekanismi, jolla maakunta tai suoran valinnan tuottaja voisi puuttua henkilökohtaisen budjetin tai maksusetelipalvelun tuottajan toimintaan suoraan, jos se havaitsee toiminnassa laadullisia tai muita puutteita.

Sopimusmenettelyn toimeenpano on hyvin hankalaa lainsäädännön voimaantulon edellyttämässä aikataulussa.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

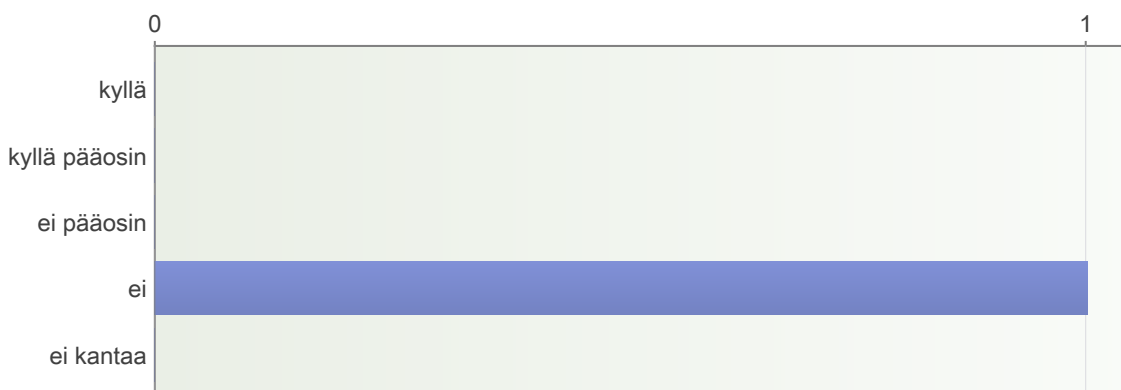
- Maakunnan mahdollisuus asettaa tuottajille asukkaiden palvelun tarpeesta johtuvia ehtoja ja tarvittaessa muuttaa niitä on kannatettava. Palveluntuottajille annettavat velvoitteet raportoida tietoja, joiden perusteella asiakkaat voivat käyttää valinnanvapauttaan ja tehdä valintoja, ovat tarpeellisia.

Palvelun tuottajan velvoitteet voivat kuitenkin luoda kynnyksen palveluntuottajaksi ilmoittautumiselle, varsinkin pienten tuottajien osalta.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

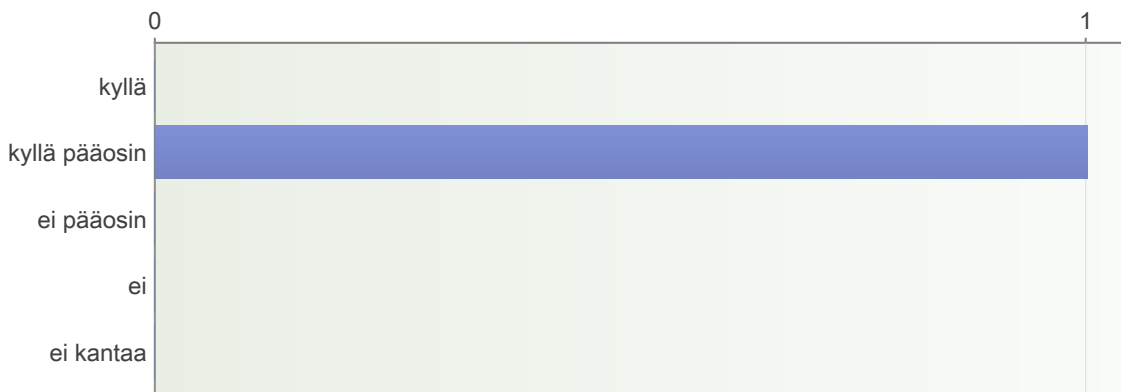
Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen korvaustasojen asettamisessa onnistuminen ratkaisee sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaiskustannusten määrän. Mahdollisuudet virrehinnoitteluun riittämättömillä kustannustiedoilla ja liian kireällä aikataululla ovat ilmeiset. Uudistuksen taloudelliset riskit ovat tämän vuoksi suuret.

Palvelutuotannon kannustinvaikutuksia ja osaoptimointimahdollisuuksien vaaraa ei ole riittävästi otettu huomioon lainsäädännössä. Kiinteä tarveperusteinen maksu tuottajalle on periaatteessa hyvä määräytymisperuste, mutta jos tarvekertoimet ovat puutteellisia, tämä voi käytännössä kannustaa tuottajaa ohjaamaan suuria kustannuksia tai niiden riskiä aiheuttavia asiakkaita liikelaitoksen tai toisen suoran palvelun tuottajan hoidettavaksi. Määräytymisperuste voi myös kannustaa kohdennettuun asiakashankintaan. Suun terveydenhuollossa kapitaatiokertoimet eivät ole toimivia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

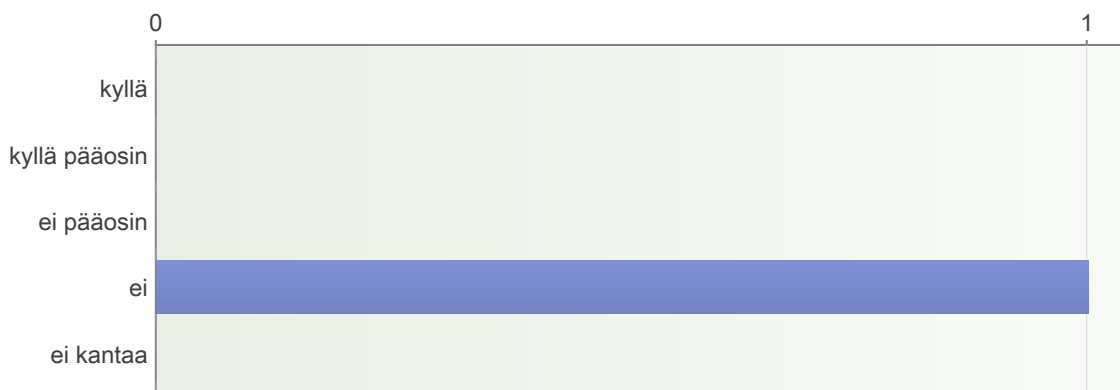
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan 56 § mukainen mahdollisuus sopia muista korvauksista palvelun tuottajan kanssa on kannatettavaa ja sen avulla on mahdollisuus lisätä asukkaiden alueellista yhdenvertaisuutta sekä kaventaa alueellisia hyvinvointi- ja terveyseroja.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toimeenpanolle on varattava riittävä siirtymäaika. Markkinoiden avautuminen suoran valinnan sote-keskuksille ja suunhoidon yksiköille sekä asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto yhtä aikaisesti 1.1.2019 muodostavat suuren riskin palvelujen jatkuvuudelle.

Valinnanvapausmalli tulisi ottaa käyttöön asteittain. Valinnanvapaus perustasoon kuuluvissa sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluissa ja suunhoidon perustason palveluissa aikaisintaan 1.1.2021 alkaen ja laajennettuun perustasoon kuuluvissa palveluissa 1.1.2023 alkaen.

Tarvittavien tietojärjestelmämuutosten suunnittelu voi käynnistyä vasta lainsäädännön toiminnallisten yksityiskohtien selkiytyttyä. Laajojen tietojärjestelmämuutosten toimeenpano ja käyttöönotot edellyttävät kokemusten perusteella n. 3-5 vuoden siirtymäaikaa.

Jos laki tulee voimaan annetussa aikataulussa, maakunnan täytyisi aloittaa merkittäviä valinnanvapauteen liittyviä valmistelutoimia jo vuonna 2018. Tämä ei ole käytännössä mahdollista.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

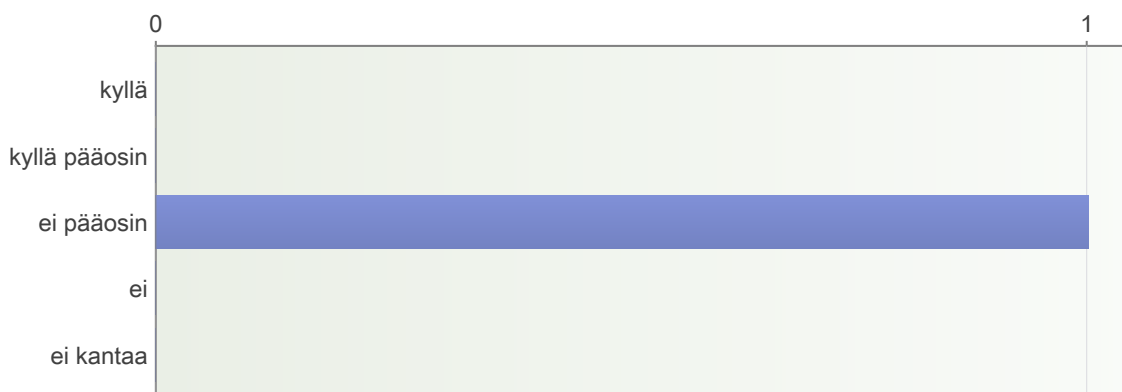
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslainsäädäntö kaventaa maakunnan mahdollisuuksia käyttää järjestämisvastuuseen liittyvää valtaa ja toteuttaa järjestämisvastuutaan. Lukuun 9 sisältyvät asetuksenantovaltuudet ovat epätarkoituksenmukaisia ja maakuntien itsehallinnon ja järjestämisvastuun vastaisia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

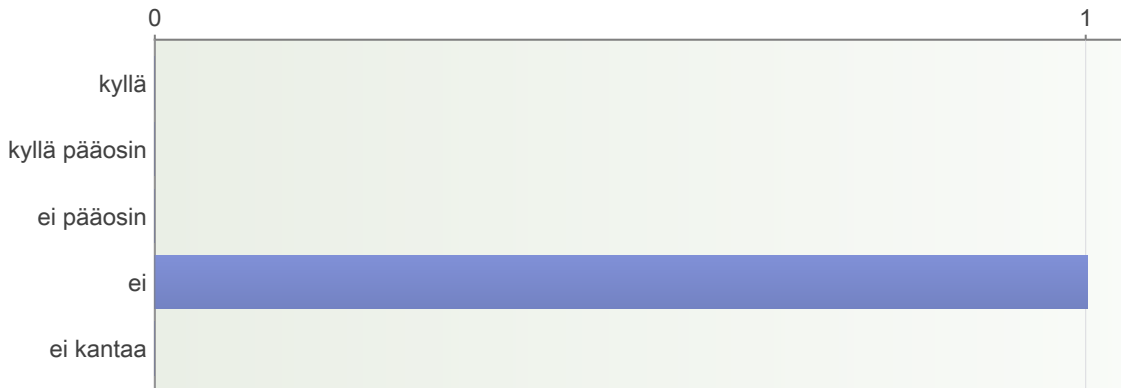
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Markkinat syntyvät lähinnä niille alueille, joissa on riittävästi kysyntää (suuret kaupunkiseudut). Esitys tukee erityisesti hyvin laajojen yksityisten sote-markkinoiden syntymistä, mutta hankaloittaa/estää julkisen sektorin mukaan tuloa markkinoille. Riskinä on sote-markkinoiden keskittyminen yrityskauppojen seurauksena.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskusten palveluvalikoima on laaja, pienet toimijat tai pienten toimijoiden muodostamat osuuskunnat eivät kykene pyörittämään sote-keskuksia (pl. suun terveydenhuolto). Ns. kolmannen sektorin mahdollisuudet ovat heikot. Niiden rooli rajoittunee alihankkijoina toimimiseen. Riskinä on sote-markkinoiden keskittyminen yrityskauppojen seurauksena.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

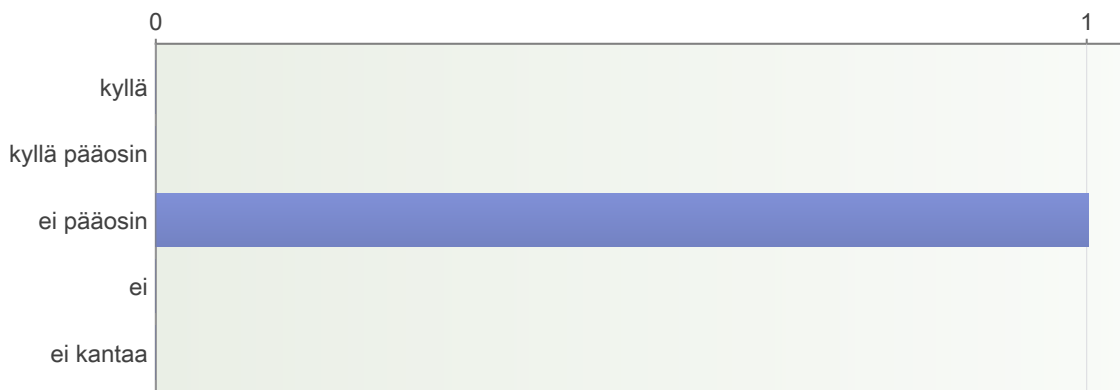
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus voi parhaimmillaan nopeuttaa sote-keskuksen palveluihin pääsyä ja muuttaa palvelukulttuuria asiakaslähtöisemmäksi.

On vaikeaa arvioida, miten uudistus vaikuttaa asiakkaiden valintoihin, koska esimerkiksi mainonta ja markkinointi ohjaavat kuluttajien päätöksiä. Vaarana on se, että valinnanvapaus parantaa niiden asiakkaiden asemaa, jotka jo nyt osaavat valita palveluitaan. He saavat tulevaisuudessa valita käyttämänsä palveluntuottajat julkisesti rahoitettuina. On epävarmaa, parantaako uudistus heikoimmassa asemassa olevien tilannetta. Heidän asemansa saattaa jopa heikentyä.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

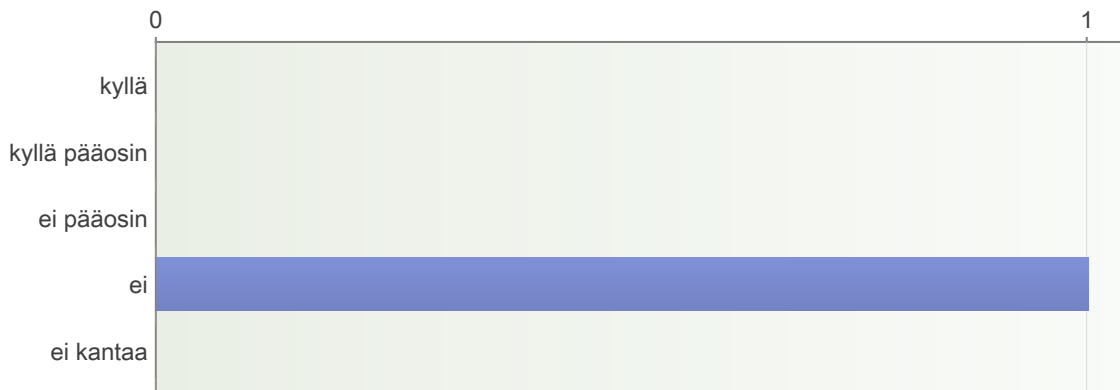
- Suun terveydenhuollon muuttuminen suoran valinnan palveluksi parantaa todennäköisesti palvelujen saatavuutta. Maantieteellinen keskittyminen näyttää kuitenkin ilmeiseltä.

Järjestelmämuutos luo suuren riskin kustannusten kasvuun, kun asiakkaille syntyy oikeus valita yksityinen palveluntuottaja julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuilla.

Suun terveydenhuollon oletettu saatavuuden paraneminen myös lisäänee palvelujen kysyntää. Myös tästä voi aiheutua lisäkustannuksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymys on äärimmäisen isosta muutoksesta. Lakimuutosten ennakoarviointia voidaan pitää selkeästi riittämättömänä. Erityisen tärkeää on arvioida huolellisemmin toteuttamisaikataulusta aiheutuvien riskien suuruutta ja keinoja vähentää näitä riskejä.

Todellinen vaikutusten arviointi edellyttäisi kokeiluja, joiden avulla erilaisia valinnanvapausmekanismeja voidaan aidosti testata.

Riskinä on myös se, että jo nyt käynnissä olevia alueellisesti hyväksi havaittuja toimintamalleja joudutaan muuttamaan tai jopa lopettamaan. (mm. erilaiset perhekeskusmallit, työpajojen ja sosiaalisen kuntoutuksen toimintamallit jne.)

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kunnan merkitys ihmisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tarjoajana kaventuu ratkaisevasti.

Maakunnat joutuvat valinnanvapauslainsäädännön vuoksi yhtiöittämään suuren osan toiminnastaan (30–40 %). Maakuntien itsehallinto kaventuu edelleen, kun maakunnat esityksen mukaan veloitettaisiin järjestämään merkittävä osa palveluista käyttäen tiettyjä valinnanvapauden keinoja.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Aikataulu kokonaisuudessaan on liian kireä ja lisää huomattavasti riskejä. Valtio on suunnannut aivan liian vähän taloudellisia voimavaroja valmisteluun. Uudistuksen toimeenpanossa on luotettu siihen, että kunnat ja kuntayhtymät huolehtivat valmistelusta omalla kustannuksellaan. ICT ja tiedonkulku ovat erityinen ongelma, niiden osalta valmistelu on monissa suurissa maakunnissa täysin alkutekijöissään. Valinnanvapauden valmisteluun tulisi käyttää enemmän aikaa eikä yrittää tehdä näin suurta ja monimutkaista muutosta kerralla.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.